

Beloftevolle projecten krijgen duwtje in de rug

Het Europees programma Interreg Vlaanderen-Nederland investeert opnieuw in zeven veelbelovende projecten die de komende jaren sleutelen aan tal van innovaties voor een slimmer, groener, socialer Europa én een Europa zonder grenzen. Op dit moment staat de teller op 26 goedgekeurde projecten binnen de eerste oproep die het programma lanceerde in de nieuwe programmaperiode 2021-2027.

De nieuwe goedgekeurde projecten spelen in op een breed pallet aan maatschappelijke uitdagingen. Ze richten zich op het aanscherpen van de nodige skills bij arbeidskrachten in functie van de energietransitie en de samenwerking tussen hogescholen en bedrijven op gebied van AI, maar ook op offshore hernieuwbare energie, de (be)leefbaarheid van Grenspark Groot-Saeftinge, faunavoorzieningen in steden en het tegengaan van klimaatverandering door de ontwikkeling van een robuust watersysteem in de Scheldemondregio. In de regio rond North Sea Port tenslotte wordt met het North Sea Port District een nieuwe grensoverstijgende bestuurlijke samenwerking uit de grond gestampt.

Met deze goedkeuring wordt, inclusief cofinanciering, 36.4 miljoen euro in de Vlaams-Nederlandse grensregio geïnvesteerd. Hiervan komt de helft uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Grensoverstijgende samenwerking om de juiste vaardigheden te ontwikkelen voor de energietransitie

Om de energietransitie mogelijk te maken, zijn steeds meer medewerkers met de juiste competenties nodig. Dit zijn met name technische beroepen waarin al jaren een krapte heerst aan beide kanten van de grens. Een tekort aan arbeidskrachten wordt gezien als een van de grootste bedreigingen voor het tijdig realiseren van de energietransitie. AMV ELC - Arbeidsmarkt Vraag gedreven Energy Learning Community - zet daarom een samenwerking op die gericht is op de realisatie van een waaier aan tools zodat onderwijsinstellingen en overheden ondersteund worden in het aanbieden van gepaste opleidingen en bedrijven meer en relevant opgeleide arbeidskrachten vinden.

Daarnaast wordt een sterke onderwijsbasis gelegd door de realisatie van een overzicht van de beschikbare onderwijs(materialen), nieuw onderwijsmateriaal te ontwikkelen ten behoeve van train de trainer en onderwijs over de grenzen mogelijk te maken met Remote Labs voor experimenteeropstellingen. Ook worden potentiële arbeidskrachten naar opleidingen geleid

**Hoog
mikken voor
de lage landen!**

grensregio.eu

die zich specifiek op de energiesector richten. Op deze manier worden mensen met de noodzakelijke competenties opgeleid, wordt de mismatch tussen de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod weggenomen en wordt de grensregio klaargestoomd voor de energietransitie.

Projectduur: 01/06/2023 - 31/07/2026

Projectverantwoordelijke: The Future

Toegekende subsidie Interreg: € 1.575.099,20 (50 %)

Thema: Een slimmer Europa. Innovatie en vaardigheden voor slimme transformatie

Bedrijven werken samen met hogescholen aan digitale transformatie

Digitale innovatie is niet meer weg te denken uit onze maatschappij en zal enkel nog aan belang toenemen. Hoewel de coronacrisis de digitaliseringstrend de voorbije jaren zowel in Vlaanderen als in Nederland heeft versneld, zijn er nog tal van uitdagingen. Naast digitalisering is samenwerken cruciaal voor ondernemingen om tot innovatie te komen. Omdat innoveren steeds complexer wordt, kan een bedrijf via samenwerkingen zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling optimaal benutten.

Art-IE - Artificiële Intelligentie Inspiratie en Innovatie - zet in op de volgende fase van digitale innovatie en samenwerking met bedrijven. De focus ligt daarbij op AI en er komen drie thema's aan bod: Federated Machine learning, Robotica & AI en applied AI. AI is breed inzetbaar en biedt kansen om complexe maatschappelijke en economische uitdagingen aan te pakken. Zo wordt AI bijvoorbeeld ingezet in de zorgsector om persoonlijk gezondheidsadvies te geven en helpt het ons om cyberveiligheid te verbeteren. In productieomgevingen kan AI complexe logistieke processen optimaliseren en bijdragen aan een optimale werkverhouding tussen mens en machine.

Centraal in dit project staan de Vlaamse en Nederlandse hogescholen die met hun inhoudelijke expertise en state-of-the-art infrastructuur perfect geplaatst zijn om bedrijven te laten kennismaken met deze innovatieve digitale technologieën, en in het bijzonder hun praktijkgericht onderzoek rond AI. Als opstap naar samenwerking met hogescholen wil het project bedrijven inspireren d.m.v. open labdagen, talks, themadagen en events. Er zullen tevens drie AI labs gerealiseerd worden, elk met een specifieke expertise. Bedrijven worden uitgedaagd om een innovatievraagstuk uit te werken en actief samen te werken met een hogeschool in één van de labs.

Projectverantwoordelijke: Technische Universitaire Alliantie voor economische transformatie in West-Vlaanderen

Toegekende subsidie Interreg: € 1.609.157,50 (50%)

Thema: Een slimmer Europa. Innovatie en vaardigheden voor slimme transformatie

Grenspark Groot Saeftinghe

Duurzame vrijetijdsbesteding in Grenspark Groot-Saeftinghe: een uniek samenspel van natuur, haven en landbouw

Grenspark Groot Saeftinghe is een uitgestrekt gebied over de grens heen waar grote Zeeuws-Vlaamse en Wase polders samenkomen met een estuariene natuurkern, inclusief het Verdrongen Land Van Saeftinghe en de haven van Antwerpen. Het gebied is uniek vanwege de combinatie van landbouw, natuur en haven. De duurzame ontwikkeling van deze regio is daarom ruimtelijk en bestuurlijk één van de meest complexe processen in Vlaanderen en Nederland. Dat was de aanleiding voor de opstart van het project Grenspark Groot-Saeftinghe dat liep van 2016 t/m 2020. De focus lag toen op natuur-, maar ook op identiteitsgerichte gebiedsontwikkeling.

Het nieuwe (gelijknamige) project wil de regio aantrekkelijker maken voor toeristen. Om duurzame vrijetijdsbesteding in het grenspark te ontwikkelen, zet het in op enkele strategische investeringen en activiteiten, gekoppeld aan educatie en leefbaarheid (people), authentieke en verantwoorde natuur- en landschapsbeleving (planet) en lokaal ondernemerschap (profit). Zo wordt ingezet op de uitbouw van het 'grensparkhart' d.m.v. drie centrale onthaalpoorten en wordt er tot in de 'buitenschil' een verbindend netwerk georganiseerd dankzij infrastructurele inrichtingen. Ingrepen zoals de installatie van picknicktafels, zit- en ligbanken, educatieve en belevingselementen, uitkijktorens, schuilhutten, vogelkijkwanden, bewegwijzering en infoborden versterken de beleving en werken verbindend. Zo worden bezoekers ook beter gespreid, onder meer om de druk op de omgevende natuur te verlichten en verschillende ondernemers in het gebied te ontdekken.

De (be)leefbaarheid van het gebied wordt gewaarborgd dankzij het monitoren van bezoekersstromen en het onderzoeken wat het effect is van die stromen op de omgeving. Daarnaast wordt rekening gehouden met de wensen van de bewoners (de 'streekholders') zodat de juiste wegen gekozen worden voor de versterking van het toeristisch-recreatief aanbod en de landschapsbeleving. Zo blijft de rust in de nabijgelegen polderdorpen gegarandeerd. Het project streeft – in navolging van het eerdere project – naar een stevige lokale verankering zodat het grenspark ook in de toekomst door de omgeving en ondernemers uitgedragen wordt.

Projectduur: 01/07/2023 - 30/06/2026

Projectverantwoordelijke: EGTS Linieland Van Waas en Hulst

Toegekende subsidie Interreg: € 5.499.017,40 (50%)

Thema: Een socialer Europa. Inclusieve arbeidsmarkt, opleiding en duurzame vrijetijdsbesteding

Klimaatrobuust watersysteem in de Scheldemondregio

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zicht- en voelbaarder. De temperatuurstijging zorgt voor frequentere en extremere weersomstandigheden die een invloed hebben op ons watersysteem. Daarenboven is er een toegenomen spanningsveld tussen de noden van de samenleving en de veerkracht van het watersysteem met o.a. wateroverlast en schaarste als gevolg.

Ook binnen de Scheldemondregio komt dit spanningsveld steeds nadrukkelijker tot uiting. Zo zorgt de combinatie van klimaatverandering en verharding ervoor dat het tijdsverschil tussen de beschikbaarheid van water en het gebruik ervan groter wordt, en is wateropslag nodig om dit te counteren. Veel waterbronnen hebben daarnaast ook onvoldoende kwaliteit voor bepaalde toepassingen. Zo wil het project d.m.v. onderzoek en casussen de zoetwaterbeschikbaarheid vergroten en een robuust watersysteem creëren dat bestand is tegen klimaatschokken en tegelijkertijd de nodige functies en diensten biedt. Het project zet in op drie factoren: wateropslag, zuivering en verhogen.

Wat wateropslag betreft, wordt o.a. in West-Vlaanderen in zoetwaterbassins bij landbouwbedrijven de impact op de lokale biodiversiteit onderzocht d.m.v. 'milderende' maatregelen zoals uitloopmatten met ruwe wand, een drijvende natuurlotter om éézijdig wateroppervlak tegen te gaan en randbeplanting om landbiotoop kortbij water te laten toenemen. Op gebied van zuivering zal een groenblauwe, landschappelijk inpasbare oplossing onder de vorm van een CW voorzien worden bij de Ringbeek (West-Vlaanderen, Oostkamp, stroomgebied Rivierbeek en Hertsbergebeek). Deze wordt vooral tijdens de zomer na lange periodes van droogte en daaropvolgende intense regenbuien de normen voor stikstof en fosfor frequent overschreed. Binnen het onderdeel 'verhogen' geeft Aquatuur extra aandacht aan niet-technologische aspecten om zo de impact op lange termijn te verhogen en deze ingang te laten vinden op verschillende gebieds- en beleidsniveaus. Zo ontwikkelt ze een praktijkgids en werkt ze barrières weg door 'Gluren bij de burens' workshops in VL en NL te organiseren met overheden, sectorvertegenwoordigers en maatschappelijke organisaties en zal er een stappenplan opgesteld worden op basis van de reeds bekomen resultaten.

Projectduur: 22/05/2023 - 21/05/2026

Projectverantwoordelijke: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)

Toegekende subsidie Interreg: € 1.527.024,22 (50%)

Thema: Een groener Europa. Klimaat, milieu en natuur

Natuur-inbouw

Een groen paradijs voor mens én dier: Natuur-inbouw transformeert steden in biodiverse oases

In het licht van klimaatverandering worden gebouwen en huizen gerenoveerd en wordt nieuwbouw steeds beter geïsoleerd en luchtdicht gemaakt. Hierdoor zorgen we onbewust ook voor het verlies van leefgebieden en rust- en slaapplekken van gebouwafhankelijke diersoorten zoals vlermuizen, huismussen, gierwaluwen en bestuivende insecten... Deze soorten hebben de kenmerken van oudere gebouwen nodig om te overleven. Denk aan spouwmuren, dilatatievoegen, reliëf in gevels en andere bouwdetails zoals betimmeringen. Nieuwe gebouwen bieden vaak te weinig alternatieven hiervoor.

Verstedelijkte gebieden hebben een belangrijke rol in de biodiversiteit en leefbaarheid. Ze moeten als een gedeelde habitat voor mens, dier en plant benaderd worden, eerder dan ze te zien als blinde vlekken. Door in het stedelijk weefsel meer voedsel- en nestplaatsen te creëren, kunnen versnipperde habitats opnieuw verbonden worden.

Natuur-inbouw draagt hieraan bij door faunavoorzieningen in of aan gebouwen aan te brengen. Dat gebeurt momenteel al wel versnipperd en lokaal. Het project heeft de ambitie om te komen tot een geordende en interdisciplinaire aanpak. Via demoprojecten doorheen het programmagebied zullen faunavoorzieningen en inbouwmethodes en -technieken worden toegepast en geoptimaliseerd. De effecten hiervan op diersoorten zullen worden gemonitord, nieuwe bouwdetails zoals gevelstenen en dakpannen worden onderzocht, via opleidingen en participatietrajecten wordt ingezet op draagvlakverbreding en ook de juridische bescherming van gebouwbewonende soorten wordt onder de loep genomen.

Projectduur: 01/09/2023 - 31/08/2026

Projectverantwoordelijke: Vlaamse overheid

Toegekende subsidie Interreg: € 2.763.681,81 (50 %)

Thema: Een groener Europa. Klimaat, milieu en natuur

Offshore for Sure (O4S)

Energietransitie op zee: O4S en de ontwikkeling van offshore hernieuwbare energie

Energietransitie vindt ook op zee plaats. Onze kusten zijn gezegend met een overvloed aan energiebronnen, waaronder getijden- en golfenergie. De ontwikkeling van een CO₂-vrij energiesysteem met minder afhankelijkheid van gas is een vraag die speelt op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau. En de regio moet uiteraard veilig blijven. De littekens van heftige overstromingen in het verleden dragen beide regio's met zich mee. Daarom is de behoefte aan integrale oplossingen voor klimaatmitigatie en klimaatadaptatie groot. Met toenemende installaties op zee is ook integrale aandacht voor cybersecurity van belang. Vijf

ontwikkelaars van veelbelovende offshore energieoplossingen bundelen daarom hun krachten in Offshore4Sure (O4S), ondersteund door specialisten uit België en Nederland.

Het testen en demonstreren van ORE-installaties (Offshore Renewable Energy) dichtbij de Belgisch-Nederlandse grens en drukke internationale vaarwegen, leent zich bij uitstek om vroegtijdig potentiële knelpunten te identificeren en deze te adresseren voordat zij een toekomstige opschaling van ORE-installaties vertragen of zelfs blokkeren. Zo zal het project o.a. als eerste ter wereld een offshore solar farm installeren en integreren in een offshore windpark.

De drijvende zonne-energiecentrale wordt verplaatst naar het Belwind-park waarbij de energieprofielen op elkaar worden aangesloten en optimaal worden ingeregeld voor een verbeterd energieprofiel. De parken moeten aantonen dat het combineren van de verschillende opwektechnieken voordelen heeft. Op zee is er golf- of getijde-energie dat niet weersafhankelijk is en dus voor een constante aanvoer van energie kan zorgen.

Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre de Nederlandse en Belgische wet- en regelgeving van elkaar afwijken, waar dit tot problemen kan leiden (risicoanalyse) en welke aanbevelingen voor harmonisatie kunnen worden gedaan.

Projectduur: 12/06/2023 - 11/06/2026

Projectverantwoordelijke: BLUESPRING

Toegekende subsidie Interreg: € 4.979.899,82 (50 %)

Thema: Een groener Europa. Klimaat, milieu en natuur

Go North Sea Port District

Uniek grenslaboratorium voor energie, klimaat en logistiek

North Sea Port is een havenbedrijf dat zich uitstrekt van Gent (VL) tot Vlissingen (NL). Het gebied is uniek en uitermate geschikt als grenslaboratorium waar baanbrekend werk geleverd wordt inzake energietransitie, klimaatadaptatie, logistiek, (arbeids)mobilititeit en leefbare kernen nabij de haven. De acht aandeelhoudende overheden (de gemeenten Gent, Evergem, Zelzate, Terneuzen, Borsele en Vlissingen en de provincies Oost-Vlaanderen en Zeeland) besloten gezamenlijk het North Sea Port District uit te bouwen en brachten reeds in kaart waar de kansen en uitdagingen tot samenwerking liggen in het District.

Het project Go North Sea Port District wil nu andere stakeholders zoals bedrijven, middenveldorganisaties en burgers betrekken en zet in op de volgende drie pijlers:

- » Opzetten van een efficiënte en duurzame governance zodat zowel opportuniteiten als knelpunten aan de grens daadkrachtig aangepakt kunnen worden. Enerzijds wordt voorzien in een secretaris die ervoor zorgt dat de uitgedachte governance optimaal kan werken, anderzijds wordt een gebieds- of regioregisseur voor het District aangesteld om tot concrete acties over te gaan.
- » Betrekken van bewoners en stakeholders zodat de uitvoering van acties vooral samen met hen opgepakt kunnen worden.
- » Bekendmaking van het District bij bewoners, stakeholders, nationale overheden en Europa.

Via vier demoprojecten zal de vertaalslag gemaakt worden van plannen naar effectief uitvoeren. Het gaat o.a. om 'Energiewijk', een samenwerking rond warmtenetten in Zelzate en Terneuzen, de realisatie van een snelle busverbinding tussen Gent en Terneuzen, het opzetten van bewonersgroepen en een leefplekmeter en de organisatie van fietstochten en wandelingen zodat bewoners kennis kunnen maken met het unieke havengebied.

Projectduur: 01/09/2023 - 31/08/2026

Projectverantwoordelijke: BGTS North Sea Port District

Toegekende subsidie Interreg: € 255.000 (50 %)

Thema: Een Europa zonder grenzen. Samenwerken om grensobstakels te overwinnen

